

Wetenschappen • Historische mijlpalen van het zeewetenschappelijk onderzoek

F905 De Moor

De *F905 De Moor* was tussen 1953 en 1970 in dienst van de Belgische Marine als hoogzeemijnenveger en korvet, maar werd occasioneel ook ingezet als onderzoeksplatform. In

1958 trok het schip bijvoorbeeld naar de toenmalige Belgische kolonie Congo om er hydrografische studies te ondernemen, maar de grootste expeditie van het schip volgde pas zo'n 10 jaar later. De *F905 De Moor* was in 1967-1968 immers van dienst tijdens de Belgische onderzoeksmissie naar Australië. Deze onderneming werd in het leven geroepen door de toenmalige rector van de Université de Liège Marcel Dubuisson en beoogde een grondige exploratie van het befaamde Groot Barrière-reef voor de kust van de Australische deelstaat Queensland.

De (toen nog) *M905 De Moor*, ergens tussen 1953 en 1959 (Raphodon/belgian-navy.be).

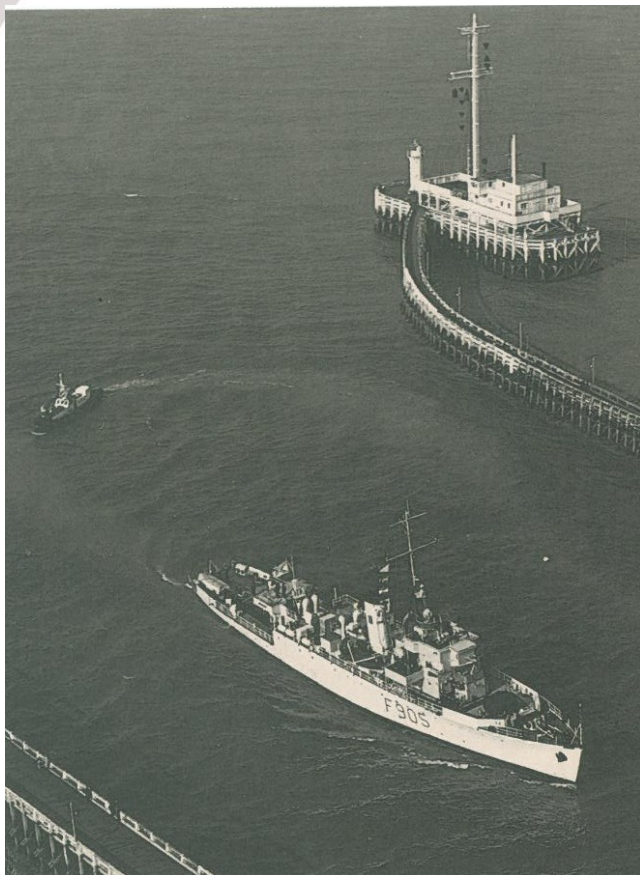
Korte geschiedenis van de *F905 De Moor*

SCHEEPSWERF	Harland and Wolff – Belfast, Verenigd Koninkrijk (Noord-Ierland)
TEWATERLATING	3 april 1943
INDIENSTNAME	26 juni 1943
AFMETINGEN	71,62m x 10,82m x 3,35m
WATERVERPLAATSING	1300 ton (geladen) 1000 ton (standaard)
ROEPLETTERS	ORJF
HISTORIEK	<ul style="list-style-type: none"> • 26 juni 1943 - September 1949: Royal Navy (<i>J219 HMS Rosario</i>) • September 1949 - 12 januari 1953: Royal Navy (<i>M219 HMS Rosario</i>) • 15 januari 1953 - 1959: Belgische Marine (<i>M905 De Moor</i> – MSO: Hoogzeemijnenveger) • 1959 - 1970: Belgische Marine (<i>F905 De Moor</i> – FS: Korvet) • 11 maart 1970: verkocht aan P.V.B.A. M. Bakker, Brugge

De *F905 De Moor* zag het levenslicht als de *J219 HMS Rosario* (later de *M219 HMS Rosario*) op de scheepswerf Harland and Wolff in Belfast. Het was een hoogzeemijnenveger van de 'Algerine'-klasse, die vanaf juni 1943 ingezet werd door de Britse Royal Navy als escortevaartuig. Op 15 januari 1953 kwam de *Rosario* in bezit van de Belgische Marine, die het schip herdoopte tot de *M905 De Moor*, naar de 17e-eeuwse Oostendse kaperkapitein Pasquier De Moor. Aangezien het vaartuig afge-

keurd was voor gebruik als mijnenveger, werd het in 1954 uitgerust om als koloniale aviso (escortevaartuig) te dienen in de tropische wateren van Belgisch-Congo. Het jaar erop werd de *F905 De Moor* gestationeerd in Brugge en ingezet als opleidingsschip [1, 2, 3].

De F905 De Moor, het laatste ship dat in 1960 vanuit Congo terug naar België kwam, vaart de havengeul van Oostende binnen ([Anrys, 1992](#)).

Van juni tot september 1960 maakte de *De Moor* (sinds 1959 met rompnummer *F905*) deel uit van een 'Task Group' van negen schepen tijdens 'Operatie Camoens' in Congo (naast ook het troepentransportschip *A957 Kamina*, de algerines *F901 Lecointe*, *F903 Dufour* en [F904 De Brouwer](#) en de vedettes *Semois*, *Rupel*, *Dender* en *Ourthe*). Deze vloot was verantwoordelijk voor het verzekeren van de veiligheid, het verlenen van humanitaire hulp en het handhaven van de orde in Matadi, Boma, Banana en omstreken ten tijde van de onafhankelijkheidsverklaring van (de voormalige Belgische kolonie) Congo in 1960 [1, 4, 5]. In 1964 werd het ship voor het eerst ingezet als visserijwachtschip, begin 1967 werd alle bewapening verwijderd en van april 1967 tot februari 1968 trok het vaartuig naar Australië op een wetenschappelijke onderzoeksmissie. De *F905 De Moor* werd op 11 maart 1970 voor de som van 2.850.000 Belgische frank verkocht aan de P.V.B.A. M. Bakker uit Brugge [1].

Bijdrage aan de wetenschap

De F905 De Moor in Belgisch-Congo (1958/1960)

CONTEXT

Vanaf de vroege jaren 1940 groeide in België de aandacht voor oceanografisch onderzoek in Congolese wateren. De kustlijn van de toenmalige Belgische kolonie mag dan wel beperkt zijn (ca. 37 km), maar de oceanografische fenomenen in het mondingsgebied van de Congostroom in de Atlantische oceaan zijn bijzonder interessant voor marien wetenschappelijk onderzoek. Niet alleen worden het continentale plateau en de continentale helling in deze contreien doorsneden door één van de grootste [submariene canyons](#) ter wereld, maar de grote toevoer van zoet water uit de Congo-stroom en het complexe spel van de verschillende kuststromingen hebben bovendien als gevolg dat een zone van meer dan 10.000 km² zout oppervlaktewater van de Atlantische oceaan beïnvloed wordt. Ten slotte zorgen seizoensgebonden stromingspatronen er nog voor dat afwisselend koud zuidelijk water of warm equatoriaal water aangevoerd wordt naar de Congolese kust. In 1940 was de [Mercator](#) reeds ingeschakeld voor hydrografische observaties aan de monding van de Congo-rivier, terwijl de [O.320 Noordende III](#) er vanaf de zomer van 1948 een jaar lang visserij-gerelateerde studies ondernam onder leiding van André Capart, zoöloog (en vanaf 1958 directeur) bij het [Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen](#) [12, 13, 17, 18].

ONDERZOEK VAN DE *F905 DE MOOR* IN CONGO

Doorheen de jaren 1950 zorgde deze zelfde Capart verder voor de coördinatie van allerlei wetenschappelijke studies en waarnemingen op vlak van hydrografie, oceanografie, bodemonderzoek, meteorologie, hydrobiologie of visserij in de kolonie. Daarvoor kon gerekend worden op de medewerking van de Belgische Marine, die tussen van tijd tot tijd schepen ter beschikking stelde van de wetenschap. Het ging hierbij om vaartuigen die eigenlijk dienden als koloniale escorte- en wachtschepen en die dus jaarlijks enkele maanden naar Congo trokken. Naast hun taken als opzichters, werden deze schepen bij gelegenheid ook ingeschakeld voor wetenschappelijke studies in Congolese wateren. In 1955 werd zo de [M904 De Brouwer](#) naar Belgisch-Congo gestuurd, en in augustus 1958 was het de beurt aan de *F905 De Moor*. Het schip zou er gedurende drie maanden een systematische studie uitvoeren van de reeds vermelde onderwater [Congo Canyon](#), die zich in het verlengde van de Congo-monding enkele honderden kilometers westwaarts uitstrekte in de oceaانبodem. Dit onderzoek vond plaats in opdracht van het Ministerie van Koloniën, dat ook op de medewerking van het Ministerie van Defensie en het Ministerie van Onderwijs kon rekenen. Voor de concrete uitwerking en opvolging van het project werd André Capart bijgestaan door geograaf M. Kesteloot en door de dierkundige technicus Michiels. Het onderzoeksprogramma, dat bepaald werd door de drie betrokken ministeries, bestond o.a. uit gedetailleerde peilingen van de dieptes in de wijde baai aan de monding van de Congo-rivier, metingen van stromingspatronen op variabele dieptes, analyses van het zoutgehalte van het water, bodemstudies en het verzamelen van een zoölogische collectie uit de geëxploreerde regio. Om al deze opdrachten tot een goed eind te brengen, werd de *De Moor* uitgerust met peilingsapparatuur voor grotere dieptes en aanvullend wetenschappelijke gereedschap. In juni 1960 vertrok de *De Moor* trouwens nogmaals richting de Belgische kolonie, om er hetzelfde onderzoek verder te zetten. De gebeurtenissen rond de onafhankelijkheid van Congo in hetzelfde jaar, zorgden er echter voor dat dit wetenschappelijk programma een vervroegd einde kende [12, 13, 17, 18].

De F905 De Moor in Australië (1967-1968)

DE FIGUUR MARCEL DUBUISSON

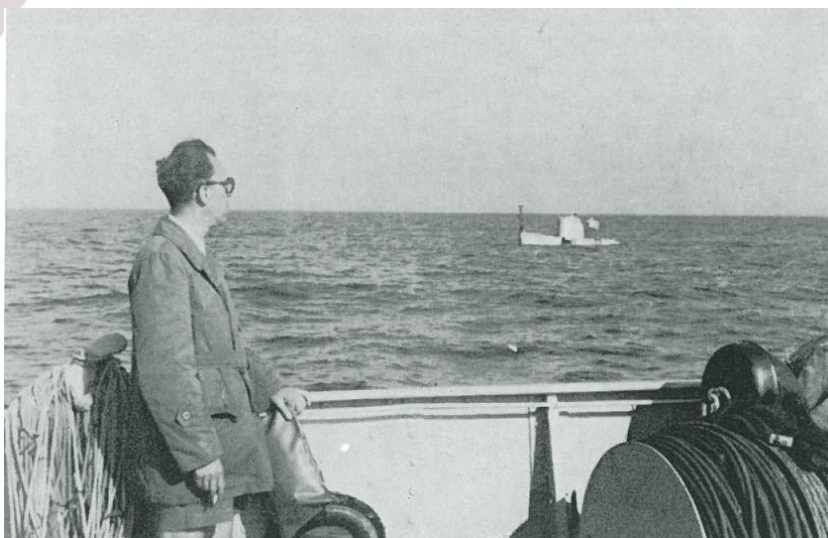

Marcel Dubuisson, rector van de Universiteit de Liège tussen 1953 en 1971 (© home-et-ville.net).

De *F905 De Moor* speelde een belangrijke rol in de door Marcel Dubuisson in het leven geroepen Belgische onderzoeks-expeditie naar Australië in 1967-1968. Deze Belgische mariene bioloog had in 1924 zijn doctoraat in de natuurwetenschappen gehaald aan de toenmalige [Gentse Rijksuniversiteit](#) en deed onder andere ervaring op als zeeonderzoeker in mariene onderzoeksstations zoals die in [Wimereux](#) en [Banyuls-sur-Mer](#) en aan het Amerikaanse [Woods Hole Oceanographic Institution](#) in Massachusetts. Dubuissons uitgesproken voorliefde voor mariene studies bepaalde ook de toon van zijn beleid als rector van de [Universiteit de Liège](#) (1953-1971). Hij trapte zijn carrière als hoofd van deze instelling namelijk af met een openingstoespraak over het thema van het zeeonderzoek ('Les portes s'ouvrent sur mer') en zou tot zijn emeritaat in 1971 de oceanografie steevast een centrale plaats geven in zijn bestuur. Belgische deelnames aan verschillende duikmissies van de bathyscaaf (onderzeeboot voor diepzeeonderzoek) *FNRS III*, de organisatie van een internationaal congres voor toonaangevende oceanografen in 1958, de oprichting van het Aquarium-Museum van de universiteit

Marcel Dubuisson volgt de afdaling van de bathyscaaf *FNRS III* vanop het schip *Elie Monnier* ([Dubuisson, 1977](#)).

van Luik, de stichting van het Centre Belge d'Océanographie in 1957 (die Belgische marien-wetenschappelijke expedities naar o.a. Madagaskar, de Seychellen, Zuid-Afrika, Mozambique en de Bahama's financierde), de oprichting van het Station de Recherches Sous-marines et Océanographiques ([Stareso](#)) in Corsica, enz.: de marien wetenschappelijke realisaties volgden zich in deze periode in snel tempo op [8, 10, 11].

VOORBEREIDING VAN DE EXPEDITIE

Een satellietfoto van het noordelijkste gedeelte van het Groot Barrièrerif voor de kust van de Australische deelstaat Queensland (© [Wikimedia Commons](#)).

Dubuisson stond, zoals gezegd, eveneens aan de wieg van een Belgische oceanografische expeditie naar het Great Barrier Reef in Australië in 1967-1968. Zijn interesse voor koralen - en meer specifiek voor het Groot Barrièrerif dat voor de kust van de Australische deelstaat Queensland ligt - ontstond reeds op jonge leeftijd. In zijn '*Mémoires*' herinnerde hij zich [11]:

Depuis la licence en zoologie, je suis fasciné par la Grande Barrière de Corail. Le hasard m'a mis sous les yeux des photographies qui doivent être parmi les premières prises là-bas. Cachée sous des eaux scintillantes - qui parfois la découvrent quelques heures - mystérieuse, d'aspect varié, d'un intérêt inépuisable, elle est bien de nature à stimuler et à enchanter l'imagination de jeunes biologistes.

Dit Groot Barrièrerif is het grootste koraalrif ter wereld (meer dan 2.000 kilometer lang) en is opgebouwd uit minuscule en primitieve diertjes (koralen), die veelal in kolonies leven en vaak gezamenlijk uitwendige kalkskeletten aanmaken. Het rif is een ware schatkamer van het leven in zee, maar bleef lange tijd weinig verkend: de onmiddellijke omgeving ervan bleek immers vrij ontoegankelijk en de navigatie bracht er bijgevolg de nodige gevaren met zich mee. Dubuisson besloot in de jaren 1960 toch een poging te ondernemen om enkele mysteries van het Barrièrerif te ontrafelen, al was de organisatie van een dergelijk kostelijk onderzoeksproject volgens hem allesbehalve vanzelfsprekend [11]:

Aller à la Grande Barrière avec des plongeurs, récolter du matériel, filmer et photographier est une expédition d'un grand intérêt scientifique mais fort coûteuse; elle ne peut être aisément imaginée dans les limites restreintes du budget de recherche d'un pays petit comme le nôtre. Je mets un certain temps à trouver la solution, qui est d'obtenir le patronage simultané de plusieurs organismes.

Dubuisson ging inderdaad bij verschillende instellingen op zoek naar de nodige financiën voor zijn onderneming. Uiteindelijk slaagde hij erin om de volgende instanties te overtuigen van het belang van de expeditie:

- Het **Ministerie van Onderwijs** - toen onder leiding van minister Fernand Dehousse - sponsoorde de opnames van tien twintig-minuten-durende educatieve en wetenschappelijke films over het onderwaterleven in het Great Barrier Reef. De subsidie van 8.680.000 Belgische frank liep over verschillende jaren en dekte de voorbereidingsperiode, de opnames zelf en de aanzienlijke tijd die nodig was voor de montage [8, 11]. De scenario's voor deze films werden trouwens voorzien door Maurice Yonge, professor mariene biologie aan de [University of Glasgow](#). Yonge had in 1928-1929 zelf aan het hoofd gestaan van een wetenschappelijke expeditie naar het Groot Barrièrerif en zou er in september-oktober 1967 - op uitnodiging van Dubuisson - voor het eerst in bijna 40 jaar nogmaals terugkeren [15, 16].
- Het **Ministerie van Defensie** en de **Belgische Marine** besloten - na lang aandringen, aldus Dubuisson - de *F905 De Moor* voor één jaar ter beschikking te stellen als onderzoeksschip, weliswaar voor een forfaitair bedrag van 3.500.000 Belgische frank [11]. De Zeemacht bouwde het vaartuig voor de gelegenheid volledig om: de bemanning werd teruggebracht tot 70 koppen (officieren, onderofficieren, technici en matrozen onder leiding van kapitein Arsène Robyns) om plaats te maken voor fotografen, een filmploeg en een wetenschappelijk korps van biologen, zoölogen, geologen, etc. Er werden laboratoria, aquariums, donkere kamers en speciale magazijnen geïnstalleerd en de bewapening moest plaats ruimen voor zuurstofflessen, compressoren en ander noodzakelijk materiaal [7, 13].
- De te betalen som aan de Zeemacht, de aankoop van duikmateriaal, buitenboordmotoren, compressoren, duikkostuums en films, het huren van boven- en onderwatercamera's, het in dienst nemen van cineasten, het onderhoud van het volledige team gedurende vijf tot zes maanden, enz.: de kosten voor de expeditie liepen al snel op en de reeds verkregen subsidie van het Ministerie van Onderwijs bleek lang niet te voldoen [11]. Dubuisson richtte zich vervolgens tot het **Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek** (NFWO, voorganger van het huidige [FWO](#)) en het **Centre Belge d'Océanographie** voor extra ondersteuning. Van de eerste instelling kon hij uiteindelijk een bedrag van 3.500.000 Belgische frank bekomen, terwijl het Centre Belge d'Océanographie een deel van de noodzakelijke uitrusting en apparatuur financierde [8, 9, 11].

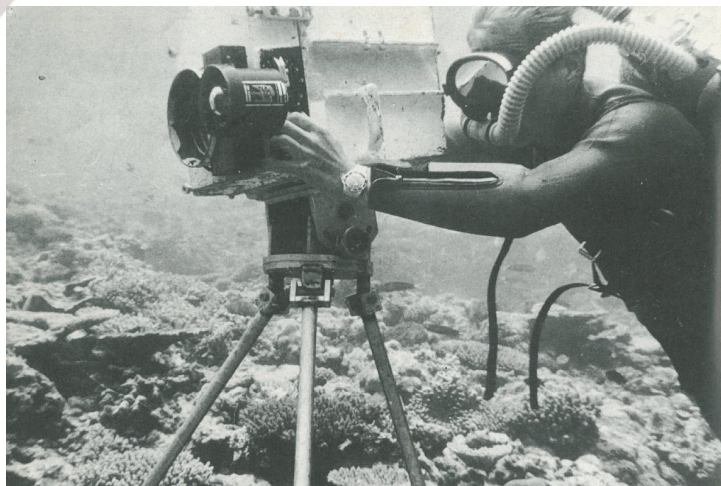

Kapitein Arsène Robyns ([Neptunus, 2006](#)).

Tussen het verzamelen van deze fondsen door, hield Dubuisson zich eveneens bezig met het plannen van de wetenschappelijke kant van de hele zaak. Hij overtuigde in de eerste plaats zijn voormalige leerling Albert Distèche - toen werkzaam als geassocieerd professor aan de [Universiteit van Liège](#) en gespecialiseerd in de studies over de zuurtegraad van zeewater op grotere dieptes - om de leiding van de expeditie op zich te nemen. Dubuisson zelf kon, omwille van zijn verplichtingen als rector, slechts tijdens enkele vakantieweken aanwezig zijn in Australië. Zijn zoon, Pierre Dubuisson, maakte echter wel deel uit van de cinematografische ploeg. Marcel Dubuisson en Distèche gingen vervolgens samen op zoek naar

Pierre Dubuisson, zoon van initiatiefnemer en rector Marcel Dubuisson, was de leider van het cinematografisch team dat de onderwateropnames maakte tijdens de expeditie van 1967-1968. Op deze foto is hij volop aan het werk op 35 meter diepte ([Gorsky, 1969](#)).

een wetenschappelijk team om mee te nemen aan boord van de *De Moor*. Bovenal wilden ze, aldus Dubuisson, van de onderneming een nationaal project maken, waarbij onderzoekers van over het hele land betrokken zouden zijn [11]:

Nous convenons de faire de cette mission un événement national et d'inviter chacune des Universités du pays, ainsi que le Musée d'Histoire Naturelle, à désigner des chercheurs désireux de se joindre à nous. Ils profiteront ainsi de conditions de travail tout à fait exceptionnelles. L'expédition prend dès lors l'appellation 'Expédition Belge à la grande Barrière d'Australie'.

De voltallige wetenschappelijke, cinematografische en technische equipe die onder leiding van Albert Distèche de *F905 De Moor* bevolkte, zag er bij vertrek uiteindelijk als volgt uit [11]:

CINEMATOGRAFISCH TEAM VOOR OPNAMES ONDER WATER		
NAAM	NATIONALITEIT	OPMERKINGEN
Pierre Dubuisson	Belgisch	-
Corinne Massart	Belgisch	-
Ron Taylor	Australisch	-
Valerie Taylor	Australisch	-
Pierre Levie	Belgisch	Deze cineast was belast met de montage van de films en nam slechts gedurende 2 maanden deel aan de expeditie.
CINEMATOGRAFISCH TEAM VOOR OPNAMES OP LAND		
NAAM	NATIONALITEIT	OPMERKINGEN
Marcel Thonon	Belgisch	-
Michel De Mévius	Belgisch	-
A. Noury	Belgisch	Assistent van Marcel Thonon
VAST WETENSCHAPPELIJK TEAM		
NAAM	OPLEIDING	INSTELLING
Jean-Claude Bussers	Zoöloog	Assistent aan de Universiteit van Liège
Claude Monty	Geoloog	Assistent aan de Universiteit van Liège
A. Coomans	Zoöloog	Hoofd onderzoek Universiteit Gent
André Bastin	Geoloog	Assistent aan de Katholieke Universiteit Leuven

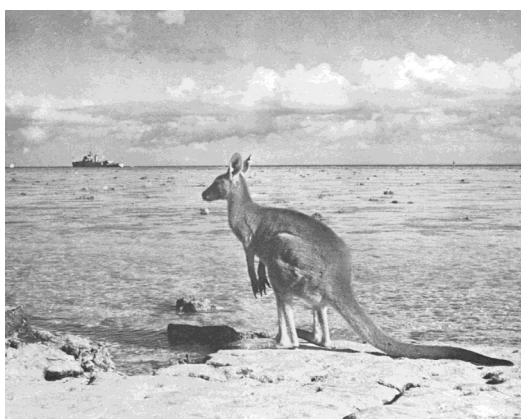

Wetenschappen · Historische mijlpalen van het zeewetenschappelijk onderzoek

VAST WETENSCHAPPELIJK TEAM (VERVOLG)		
NAAM	OPLEIDING	INSTELLING
Thierry Jacques	Zoöloog	Medewerker van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
David Barnes	Zoöloog	University of Newcastle
M. Chekanof	Conservator (opgeleid in technieken voor de preventieve zorg, correcte behandeling en restauratie van onderzoeksobjecten)	Université de Liège
René Henen	Preparator (opgeleid in technieken voor het voorbereiden van stalen voor onderzoek)	Université de Liège
B. Gorsky	Auteur	Bernard Gorsky was een frans auteur die gepassioneerd was door het onderwaterleven en er verschillende boeken over schreef.
ONDERZOEKERS DIE VOOR KORTERE PERIODES DEELNAMEN AAN DE EXPEDITIE		
NAAM	OPLEIDING	INSTELLING
P. Woodhead	Zoöloog	Directeur van het Heron Island Research Station (University of Queensland, Australië)
S. Domm	-	Assistent van P. Woodhead
B. Pearson	Bioloog	Afdeling Visserij, Harbours and Marine Department, Brisbane
A. B. Crible	Botanicus	University of Brisbane (tegenwoordig University of Queensland)
B. Goldman	Ichtyoloog	Natural History Museum Sydney (tegenwoordig Australia Museum)
S. Beresford	Ichtyoloog	Natural History Museum Sydney (tegenwoordig Australia Museum)
H. Heatwole	Zoöloog	University of New England, Armidale, Australië
T. Goreau	Bioloog	Professor aan de University of Kingston, Jamaica
Maurice Yonge	Zoöloog	University of Glasgow, Schotland, Verenigd Koninkrijk

HET VERLOOP EN DE RESULTATEN VAN DE EXPEDITIE

Na veel voorbereiding verliet de *F905 De Moor* op 4 april 1967, onder het bevel van kapitein Arsène Robyns, onder grote belangstelling de haven van Oostende en begon zo aan een bewogen tocht naar de andere kant van de wereld. Het schip voer via het Suez-kanaal naar de Indische Oceaan en trok via Sri Lanka en de Indonesische hoofdstad Jakarta uiteindelijk richting eindbestemming: de stad Cairns in het noordoosten van Queensland, die als belangrijkste uitvalsbasis zou dienen voor het onderzoek op zee [7].

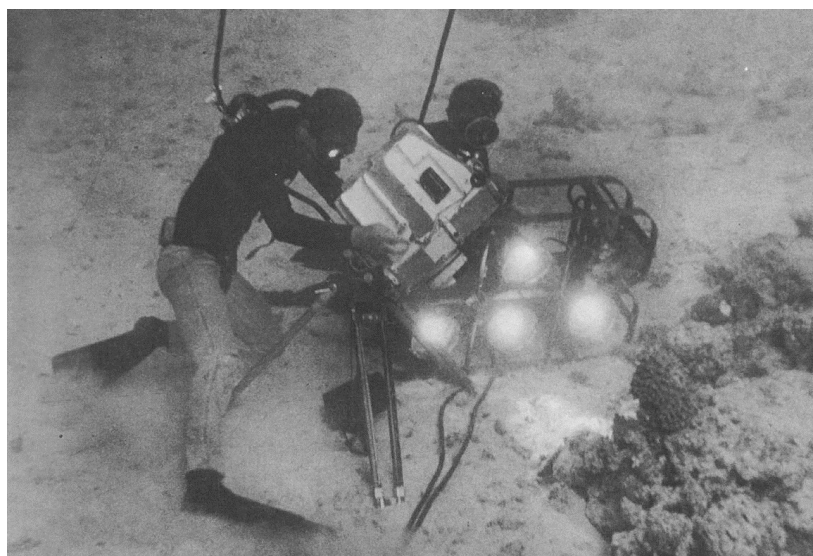
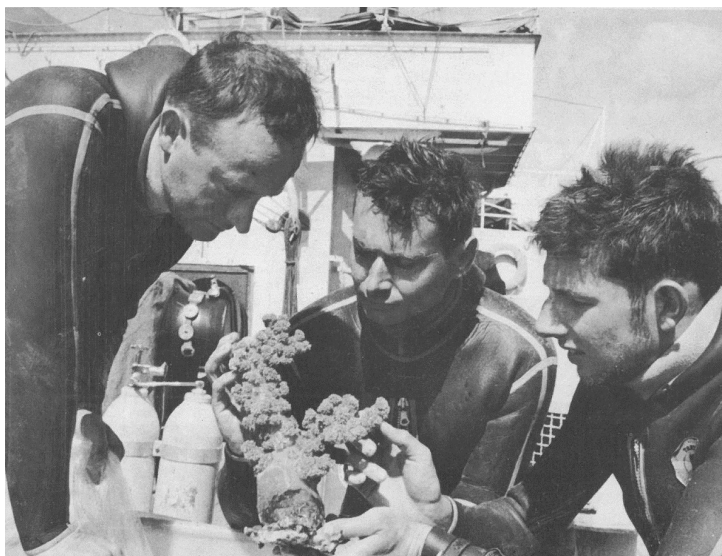
Een kangoeroe op het strand van Heron Island, met op de achtergrond de *F905 De Moor* (Dubuisson, 1977).

Jean-Claude Bussers, André Bastin en Thierry Jacques (van links naar rechts) hebben er net een duiksessie op zitten ([Gorsky, 1969](#)).

Eenmaal aangekomen in Australië, werd de *De Moor* vervoegd door de *Careelah*, een kleiner hulpvaartuig waarvan de eigenaar Wally Muller bijzonder onderlegd was in het navigeren van de gevaarlijkere zones rond het Great Barrier Reef. Het onderzoekswerk werd opgedeeld in periodes van 15 dagen, waarbij telkens halt gehouden werd op een andere plaats. In totaal werd de omgeving van zo'n 10 locaties van dichtbij bestudeerd: [Heron Island](#), [Lady Musgrave Island](#), [Swain Reefs](#), [Palm Island](#), [Lizard Island](#), [Nymph Island](#), [Low Island](#), [Three Islands](#), [Yonge Reef](#) en [Gannet Cay Reef](#). Tussen 28 juni en 30 november werden op deze plaatsen zo'n 800 duiksessies, 300 monsternemingen met grijpers en 12 uitgebreidere en intensievere bodemonderzoeken ondernomen en werd zo'n 30 kilometer film geschoten [7, 8, 11].

De wetenschappers (links) en het cinematografisch team (rechts) focussen zich beide op het dieren- en plantenleven in het Grote Barrièrerif ([Gorsky, 1969](#)).

Op deze kaarten worden de belangrijkste onderzoekszones van de expeditie aangeuid ([Gorsky, 1969](#)).

Na een lange terugtocht langs Darwin, Singapore, Madagaskar, Kaap de Goede Hoop (het Suez-kanaal was immers sinds mei 1967 afgesloten ten gevolge van conflicten in het Midden-Oosten), Abidjan en Tenerife kon de *F905 De Moor* uiteindelijk eind februari 1968 opnieuw aanleggen in Oostende. Vanaf nu

Kapitein Arsène Robyns (links) wordt bij aankomst in Oostende verwelkomd door - toen nog - Prins Albert (tweede van rechts), Marcel Dubuisson (rechts) en Commodore Lurquin (tweede van links) ([Dubuisson, 1977](#)).

kon het verwerken van de talrijk verzamelde gegevens van start gaan. In de eerste plaats ging het hierbij vanzelfsprekend over het onder handen nemen van de omvangrijke hoeveelheid filmmateriaal die meegebracht was. Het oorspronkelijke idee voor 10 kortere filmpjes werd daarbij al gauw afgevoerd, en in plaats daarvan leverden Pierre Levie en zijn collega's de 90-mintendurende documentaire '*La Grande Barrière de Corail*' af. De film ging op 9 mei 1969, in bijzijn van koning Boudewijn en koningin Fabiola, in première in Luik, en begon daarna aan een succesvolle internationale carrière. Vervolgens werden ook nog een kortere

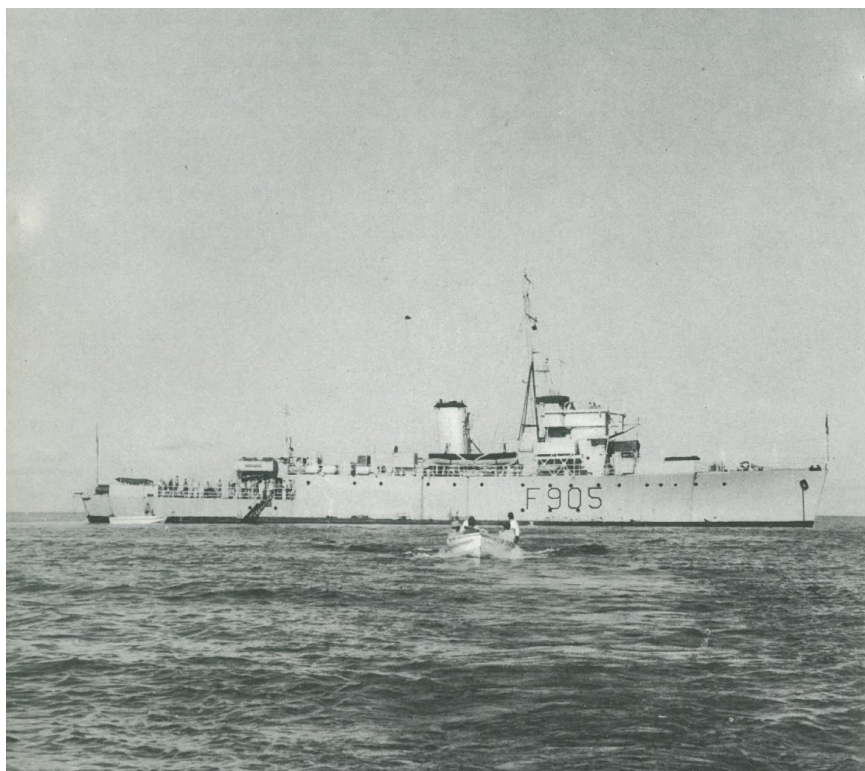

20-minuten-durende video over 'Les poissons de la Grande Barrière d'Australie' en een tweede 90-minuten-lange film over 'Le Récif de Corail' uitgebracht [6, 7, 8, 11]. Op wetenschappelijk vlak waren de vele gegevens die bijeengebracht waren tijdens observaties en onderzoeken ter plaatse natuurlijk van onschatbaar belang, maar ook het indrukwekkende aantal stalen die naar België meegebracht werd, was volgens Dubuisson van grote betekenis voor toekomstig onderzoek [11]:

Un matériel abondant est récolté par les chercheurs pour eux-mêmes et leurs institutions. A moyen et à long terme, il va être dépouillé et, pendant des années, constituera un 'fonds' de sujets de recherches variées.

Bijzonder indrukwekkend was vooral de collectie koralen waarmee het [Institut de Zoologie](#) van de Universiteit de Liège zich kon verrijken, vooral door de inzet van Claude Monty. De verwerking van al dit bijeengebrachte studiemateriaal werd uiteindelijk verzorgd door de universiteiten van Gent en Luik, die beiden een bijdrage van het NFWO ontvingen voor dit project, getiteld 'Etude des collections zoologiques, botaniques et sédimentologiques de la Grande Barrière de Corail'. In Gent richtte professor August Coomans het werk in zijn laboratorium hoofdzakelijk op systematische, morfologische (vormkundige) en histologische (betreffende de weefselleer) studies van minder bekende of onbekende soorten, hoofdzakelijk binnen de groep van de mariene rondwormen ([Nematoda](#)). Claude Monty bracht in Luik dan weer een gezelschap van zoölogen en geologen samen dat zich concentreerde op het onderzoek naar de meegebrachte koralen, [foraminiferen](#) (dierachtige eencelligen met een kalkskelet) en sedimenten. De resultaten van al deze studies verschenen in de volgende jaren in een reeks artikelen over de 'Expédition Belge à la grande Barrière d'Australie' [14]. De wetenschappelijk opbrengsten van de reis beperkten zich trouwens niet louter tot waarnemingen rond het Grote Barrièrerif: tijdens de heenreis werd immers ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om met behulp van een echolood het profiel van de bodem van de Rode Zee in kaart te brengen, werd de morfologie van het continentaal plat en de continentale helling tussen Colombo (Sri Lanka) en Brisbane (Australië) bestudeerd, werd een constante opname gemaakt van de oppervlaktetemperatuur in de Rode zee en de Indische oceaan en werd dag en nacht plankton gevangen [11].

De F905 De Moor in Australische wateren (Gorsky, 1969).

Hoe verwijzen naar deze fiche?

VLIZ Wetenschappen (2015). *F905 De Moor* – Historische mijlpalen van het zeewetenschappelijk onderzoek. VLIZ Information Sheets, 154. Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ): Oostende, 13 pp. (versie 09/09/2015)

Bronnen

- [1] **Van Ginderen, L.; Delgoffe, C.** (1996). Fotoboek Belgische zeemacht = Album photographique force navale = Photobook Belgian navy 1946-1996. Vlaamse Maritieme Ruilvereniging: Antwerpen. 192 pp., 17 en 61, [details](#)
- [2] M905 De Moor, **op:** website Brice Dehasse (http://www.dehasse.be/M905_de_moor_classe_algerine.htm)
- [3] Van de Zeemacht tot de Marine (1946-2005), **op:** website De Vrienden van de sectie Marine van het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis (http://www.marine-mra-klm.be/vloot_zm_marine_185.htm).
- [4] Operatie Camoens, **op:** website De Vrienden van de sectie Marine van het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis (http://www.marine-mra-klm.be/operatie_camoens_956.htm).
- [5] --, (2012). Een warme zomer in Congo, in: *De Wapper, Koninklijke en Vaderlandslievende Vereniging van Oprustgestelde Officieren VZW*, jaargang 13, nr. 4, 9-11, [online raadpleegbaar](#)
- [6] Demoor in Australië, **op:** website De Vrienden van de sectie Marine van het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis (http://www.marine-mra-klm.be/demoor_in_australie_959.htm).
- [7] --, (1997). De ontdekkingsreis van de 'De Moor', in: *De Klaroen – Koninklijke Maatschappij der Ex-onderofficieren Oostende*, nr. 1 – 1997, jan-feb-mar, 17, [online beschikbaar](#)
- [8] **Halleux, R.; Xhayet, G.** (2007). La liberté de chercher: histoire du fonds national belge de la recherche scientifique, Luik, 243pp, 167-168.
- [9] **Maillard, C.** (2013). Quelques projets historiques, financés par le FNRS, **in:** *FNRSnews – Le magazine du Fonds de la Recherche Scientifique*, nr. 94, september 2013, [online raadpleegbaar](#).
- [10] **Godeaux, J.E.A.** (1990). Aperçu de la biologie marine à l'Université de Liège au cours de ces cent vingt dernières années. *Tsch. Gesch. Gn. Natuurw. Wisk. Techn.* 13(1): 56-65, [details](#)
- [11] **Dubuisson, M.; Distèche, A.; Delchevalerie, J.** (1977). Mémoires. Vaillante-Carmagne: Liège. ISBN 2-87021-018-3. 622 pp., [details](#)
- [12] M905 et F905 De Moor, **op:** website De la Marine Royale à nos jours (<http://www.marinebelge.be/demoor.html#anchor-bottom>).
- [13] **Anrys, H.; de Decker de Brandeken, J.-M.; Eygenraam, P.; Liénart, J.-C.; Poskin, E.; Poulet, E.; Vandenstein, P.; Van Schoonbeek, P.; Verleyen, J.** (1992). De zeemacht: van de admiraliteit

van Vlaanderen tot de Belgische Zeemacht. Lannoo: Tielt. ISBN 90-209-1876-1. 272 pp., 240, [details](#)

- [14] **Foidart, J.** (1970). Rapport scientifique de l'expédition belge a la Grande Barrière d'Australie en 1967. Madrépores: 1. Étude morphologique et systématique comparée de *Goniastrea retiformis* (Lam.) et *Goniastrea parvistella* (Dana). *Ann. Soc. R. Zool. Bel.* 100: 85-114, [details](#)

Foidart, J. (1970). Rapport scientifique de l'expédition belge a la Grande Barrière d'Australie en 1967. Madrépores: 2. Variations morphologiques intracoloniaires et altérations du squelette coralliaire. *Ann. Soc. R. Zool. Bel.* 100: 115-128, [details](#)

Foidart, J. (1971). Rapport scientifique de l'expédition belge a la Grande Barrière d'Australie en 1967. Madrépores: 3. Étude de *Goniastrea sp.* *Ann. Soc. R. Zool. Bel.* 101(4): 293-315, [details](#)

Decraemer, W. (1974). Scientific report on the Belgian Expedition to the Great Barrier Reef in 1967. Nematodes I: *Desmoscolex*-species (Nematoda-Desmoscolecida) from Yonge Reef, Lizard Island and Nymphe Island with general characteristics of the genus *Desmoscolex*. *Ann. Soc. R. Zool. Bel.* 104: 105-130, [details](#)

Decraemer, W. (1974). Scientific report on the Belgian Expedition to the Great Barrier Reef in 1967. Nematodes II. *Desmoscolex*-species (Nematoda-Desmoscolecida) from Yonge Reef, Lizard Island and Nymphe Island. *Zoologica Scri.* 3(4): 167-176. hdl.handle.net/10.1111/j.1463-6409.1974.tb00813.x, [details](#)

Decraemer, W. (1974). Scientific report on the Belgian Expedition to the Great Barrier Reef in 1967. Nematodes IV: *Desmoscolex*-species (Nematoda-Desmoscolecida) from Yonge Reef and Nymphe Island with detailed study of *Desmoscolex longisetosus* Timm, 1970. *Biol. Jb. Dodonaea* 42: 86-104, [details](#)

Decraemer, W. (1974). Scientific report on the Belgian Expedition to the Great Barrier Reef in 1967. Nematodes V. Observations on *Desmoscolex* (Nematoda-Desmoscolecida) with description of three new species. *Zoologica Scri.* 3(5-6): 243-255. hdl.handle.net/10.1111/j.1463-6409.1974.tb00821.x, [details](#)

Decraemer, W. (1975). Scientific report on the Belgian Expedition to the Great Barrier Reef in 1967. Nematodes III. Further study of *Desmoscolex*-species (Nematoda-Desmoscolecida) from Yonge Reef, Lizard Island and Nymphe Island. *Cah. Biol. Mar.* 16(2): 269-284, [details](#)

Marchand, L. (1975). Rapport scientifique de l'expédition belge à la Grande Barrière d'Australie en 1967. Sédimentologie 1: noircissement par pyritisation des tests de grands foraminifères benthiques actuels. *Ann. Soc. géol. Belg.* (1968) 98(2): 471-482, [details](#)

Baccaert, J. (1976). Scientific report of the Belgian expedition to the Australian Great Barrier Reef, 1967. Foraminifera: I. Soritidae of the Lizard Island reef complex: a preliminary report. *Ann. Soc. géol. Belg.* (1968) 99(2): 237-262, [details](#)

Decraemer, W. (1976). Scientific report on the Belgian Expedition to the Great Barrier Reef in 1967. Nematodes VI. Morphological observations on a new genus *Quadricomoides* of marine Desmoscolecida. *Aust. J. Mar. Freshw. Res.* 27(1): 89-115. hdl.handle.net/10.1071/MF9760089, [details](#)

- Decraemer, W.** (1977). The genus *Desmolorenzenia* Freudenhammer, 1975 with a redescription of *D. crassicauda* (Timm, 1970) (Nematoda-Desmoscolecida). Contribution n° VIII on the nematodes from the Great Barrier Reef, collected during the Belgian expedition in 1967. *Cah. Biol. Mar.* 18(1): 49-58, [details](#)
- Decraemer, W.** (1977). Scientific report on the Belgian Expedition to the Great Barrier Reef in 1967. Nematodes IX. Four new species of *Quadricoma* Filipjev (Nematoda, Desmoscolecida). *Zoologica Scri.* 6(4): 275-292. hdl.handle.net/10.1111/j.1463-6409.1978.tb00780.x, [details](#)
- Decraemer, W.** (1978). The genus *Quadricoma* Filipjev, 1922 with a redescription of *Q. cobbi* (Steiner, 1916), *Q. crassicomoides* Timm, 1970 and *Q. loricata* Filipjev, 1922 (Nematoda-Desmoscolecida). Contribution n° X on nematodes from the Great Barrier Reef, collected during the Belgian expedition in 1967. *Cah. Biol. Mar.* 19(1): 63-89, [details](#)
- Decraemer, W.; Coomans, A.** (1978). Scientific report on the Belgian Expedition to the Great Barrier Reef in 1967. Nematodes XII. Ecological notes on the nematode fauna in and around mangroves on Lizard Island. *Aust. J. Mar. Freshw. Res.* 29(4): 497-508. hdl.handle.net/10.1071/MF9780497, [details](#)
- Decraemer, W.; Coomans, A.** (1978). Scientific report on the Belgian Expedition to the Great Barrier Reef in 1967. Nematodes XIII. A description of four new species and a redescription of four known species from in and around mangroves on Lizard Island. *Aust. J. Mar. Freshw. Res.* 29(4): 509-541. hdl.handle.net/10.1071/MF9780509, [details](#)
- Decraemer, W.** (1978). Scientific report on the Belgian Expedition to the Great Barrier Reef in 1967. Nematodes XIV. *Prototricoma dherdei* sp. nov. and *Desmolorenzenia cooleni* sp. nov. with a discussion of the genus *Prototricoma* Timm (Nematoda, Desmoscolecida). *Ann. Soc. R. Zool. Bel.* 107(1977): 109-123, [details](#)
- Decraemer, W.** (1978). Morphological and taxonomic study of the genus *Tricoma* Cobb (Nematoda: Desmoscolecida), with the description of new species from the Great Barrier Reef of Australia. *Aust. J. Zool.* 26(55): 1-121, [details](#)
- Monty, C.L.V.** (1979). Scientific report of the Belgian expedition on the Australian Great Barrier Reefs, 1967. Sedimentology: 2. Monospecific stromatolites from the Great Barrier Reef tract and their paleontological significance. *Ann. Soc. géol. Belg.* (1968) 101(1978): 163-171, [details](#)
- [15] **Gorsky, B.** (1969). La Grande Barrière de Corail. Edition 1972. Albin Michel: Paris. 255 pp., [details](#)
- [16] **Morton, B.** (1992). Charles Maurice Yonge. 9 December 1899-17 March 1986. *Biog. Mem. Fellows R. Soc.* 38: 378-412, [details](#)
- [17] **Capart, A.; Kufferath, J.** (1962). Océanographie, *in*: (1962). *Ac. Roy. Sci. D'Outre-Mer 1962(deel 2). Witboek der koninklijke Academie voor Overzeese Wetenschappen*, : pp. 645-655, [details](#)
- [18] **Capart, A.** (1961). Les recherches océanographiques en Belgique. *Le mouvement scientifique en Belgique = De wetenschappelijke beweging in België* VI: 3-7, [details](#)

